

*quicquam tamen proficit exquisitor quæque crudelitas vestra, illecebra est magis, seclæ plures efficiunt, quoties metimur à vobis: semen est sanguis Christianorum. Sumptræ metaphoræ à lemme, quod si copiosè effundatur, copiosa emergit messis; & eò copiosior, quò plus seminis effunditur. Nonne Martyres, eorumque sanguis triticea grana? Vel unum dumtaxat augetur intereundo, ad Christi similitudinem, qui velut tritici granum moriendo in immensum multiplicatus est. Ut verò fidelium numerus propè infinitus extet, nihil exegitari poterat opportunius, quā tot Martyrum innumerabilium neces, & larga crux effusio. Insigniter etiam S. Leo Serm. 1. in natali Apoll. Petri, & Pauli: *Non minuitur persecutionibus Ecclesia, sed augeatur, & semper Dominicus ager segete ditiore vestiatur, dum grana, quæ singula cadunt, multiplicata nascentur.* Quò revoces verba Cantic. 7. 2. supra expensa, quibus Ecclesiæ fæcunditas luna affilatur. Adde pro præsenti instituto, lunam esse opportunum perpetuæ fæcunditatis, quæ nunquam deficiat, symbolum; luna enim plena cùm defecisse videtur, nova iterum fit, sèpiusque per annum totum juvenescit. Certè licet Ecclesia sua patiatur detimenta in filiis tum Gentilium Imperatorum plurimos auferentibus, tum Hæreticorum erumpentibus catervis, semper tamen hac ipsa Martyrum nece, & suo languine reparatur novæ innumerabilium credentium proli acquisitione; ut sic perpetua filiorum successione instar lunæ fæcunda juvenescat: nam quos tollit Angha dat India regio duplicato numero; quos auferat Gallia reparat Japoniensium, & Sinarum gens. Unde in acervo tritico, seu tritici agro poteris agnoscere credentium numerositatem, quos peperit Ecclesia sanguine Martyrum fæcundata: idèo sanguineis rosis coronatur acervus, & septitur ager.*

Martyrii instrumenta in aratra & falces conversa ad messem copiosissimam. *Ista. 2. 4.*

1166 De facta quotidie in Ecclesia Christiana grandi fidelium accessione per innumerabilem Martyrum persecções, capio illa Isaiæ verba cap. 2. 4. agentis de nobili & amplissima Ecclesiæ fundatione & gloria, deque magno undique Gentium futuro ad illam concursu: *Ex Sion exhibit lex, & verbum Domini de Jerusalem. Conflabunt gladios suis in vomeres, & lanceas suas in falces.* Non levabat gens contra gentem gladium, neque exercebuntur ultra ad prælium. Quid est, quæ, gladios, vomeres, & hastas in falces commutare? Quænam hæc tam repentina conversio, & vicissitudo? Itane tam copiosa messis proveniet, ut opus sit bellæ arma in rustica conflare? Tantæ homines fruentur pace, ut armis non indigent militaribus? Est, autem communiter Interpretes, elegans pacis descriptio ab eventu; nam pace regnante, rustica vigint instrumenta, atque studia. Putaverim, eò spectare Isaiæ vaticinium, ut commendet Martyrum patientiam & mansuetudinem admirabilem in excipiendis cruciatiis, & morte immanissimis, & quibusvis contumelias. Unde grandis Ecclesiæ erit fidelium proventus, & messis uberrima: subeundo enim patienter & mansuetè martyrium juxta Evangelicæ legis institutum, bellica instrumenta, gladios scilicet, & lanceas, alia

que ejusmodi, quibus Tyranni fortissimos Martyres discruciant, in aratra converunt, vomeres, & falces, quæ Cereris ministerii serviunt ad colligendas in Ecclesiæ horrea copiosissimas fidelium messes. Sic videtur Isaiæ verba intelligere S. Ireneus lib. 4. adversus Haereses cap. 67. *Liberatis lex, id est, Verbum Dei ab Apostolis, qui ab Jerusalem exierunt, annunciatum universam terram in tantam transmittationem fecit, quod gladios, & lanceas bellatorias in aratra fabricaverunt ipsi, & in falces, quæ donavit ad metendum frumentum, in organa pacifica demutaverunt, & jam neficiunt pugnare, sed percussi & alteram præbent maxillam.* Vides messem fidelium multam ex Martyrum patientia & labore, sanguinique effusione? Cùm ergo videris martyrii instrumenta varia atque sævissima, quibus Martyres laniati, lacerati, disceptati, truncati, secuti, & excarnificati sunt: cùm ipsos videris incredibili patientia, & mansuetudine immanissima tormenta sustinentes, cùm audieris illorum voces non plena florachi, & querelarum; non lamentationes, & querimonias, sed preces pro Tyrannis, pro carnificibus, pro tortonibus, sed suauiones, ut à vanis futilibus simulachris converterentur gentes ad Deum vivum, & verum, existima te non bellica instrumenta videre, sed trituram, sed aratra, sed falces, sed vomeres, & his similia rustica alia instrumenta ad copiosam messem fidelium colligendam: existima te audire agricolarum clamores lætitiae plenos cùm fructum ex messe copiosum referunt, aut plaustrum onustum frugibus in horreum adducunt: de quibus Isaiæ cap. 9. 4. *Latabuntur coram te, Isai. 9. 4. sicut qui latiuntur in mœsi.*

1167 Alia ita metaphoræ rem totam illustrat S. Nilus, cuius meminere nostri Petrus Holloix Leodiensis Tertullianum illustrans, & Cerdà in adversariis sacris cap. 153. n. 19. *Succidebant Ecclesiæ palmites, & fidei fructus augebant, & florem non marcescere proferebat.* E radice enim illa bi palmites nati sunt quæ verissime dixit: *ego vici mundum, ego sum vitis, vos palmites.* Stephanus tanquam ramus excidebatur, & alius palmites Martyrum pullulabat. Jacobus, & Petrus resecabantur, & alius rursum Martyr exoribatur; & hoc resecto, alius rursum multifer palmites è radice hac emittebatur. Vindemiantur Paulus, & alius racemus martyrii maturescens Thomas apparebat: & undique radix vindemianta copiam ubiorem, pro eo quod isti vindemiarunt, ac germin durabilis efferebat. Et quidem isti excisores brevi marcescentes exterminati sunt, hæc verò semper gravata fructibus, terra fines suis germinibus complexa est. Tantum Nilus, quod dedi, quoniam non obvitum opus, & quia pro argumento nostro nihil dici poterat elegantis. Nilo accedit explicatissime Sanct. Augustin. lib. de Catechizandis rudibus cap. 24. *Illa vitis, quæ per orbem terrarum fructuosos palmites diffundebat, tanto pullulabat amplius, quanto ubiorem Martyrum sanguine rigabatur; quibus per omnes terras innumerabiliter pro fidei veritate morientibus etiam ipsa persequentia regna cesserunt, ad Christum cognoscendum & venerandum, fratè superbi cervice, conversa sunt.* Similia habet

*S. Ireneus.**S. Nilus.**Ecclesia vindemianta per martyria, copias fractis & pullulat.**Pretiosa qua-**rava.*

habet præfatione in Ps. 40. Vides eò plus illustriorem factam fuisse Ecclesiam, & mirabilius austam, quod plures interficiebantur Martyres? Eò igitur spectat Martyrum numerus propemodum infinitus. Lege Arnonum lib. 2. S. Justinum Martyrem contra Tryphonem S. Cypr. de Landi. martyrii, & lib. de duplicit martyrio, & in Epistolis, Luciferum Calaritanum in opere, moriendum esse pro Dei Filio, Tertulli. lib. ad Scapulam, S. Hieron. Epis. ad Theophilum, S. August. lib. 22. de Civit. Dei cap. 6. qui omnes pro nostro sunt instituti.

1168 Quarta accedit ratio tradita à Sanc. Cyprian. de exhorta martyrii: *Nemo difficile, vel arduum putet esse, Martyrem fieri, quando videat, Martyrum populum non posse numerari.* Quasi dicat: idèo Deus tot esse in Ecclesia Martyres voluit, ut facile cuivis esset martyrium in fidei causa subire. Quis enim pati & mori pro Christo recusat, cum videat immensam Martyrum summam ex omni sexu, aetate, & conditione mortem operentium? O quot Ecclesiæ fideles innumerabilium Martyrum exemplo inflammati ad similes persecções avolarent! Plena sunt Ecclesiastica annalia, & Martyrum acta. Adeo, eò spectare eriam Martyrum numerositatem, quam Ecclesia perpetuò ingérit, ut mollium Christianorum torpor, & ignavia discutiat, roboreturque eorum inbecillitas ad pugnandum pro pietate. De quo S. Laur. Justin. lib. de casto connubio Verbi & animæ cap. 8. & alii Patres quorum verba donava in Proliudio c. 12.

Denique propterea Deus tot in Ecclesia sua Martyres esse voluit semper & ubique, ut ejus fides vera esse crederetur; & Ecclesia Christiana verè esse Ecclesia Dei demonstraret: tot enim extant hujus veritatis testes legitimi & omni exceptione maiores, quot Martyres, qui Religionem Catholicam suo sanguine, & morte obsignarunt, & sanctiverunt. Quid de re plura habes supra lib. 1. ubi de publica Martyrum confessione. Videſis Bozium de signis Ecclesiæ Dei lib. 7. signo 27. cap. 3. ubi ex perpetua Martyrum ferme recte, & eruditè evincit, Ecclesiam nostram verè esse Ecclesiam Dei.

CAPUT VII.

Immensa Martyrum summa nihil detrahit singularum pretio.

1169 *S*olent inter nos quæ numerosa sunt, atque vulgaria, aut nullo, aux exiguo in pretio haberi, sed affiditate, & numerositate vilescere. Quis enim litoris arenas, quis maris, & fluminum aquas, magni habuit, vel magno unquam pretio comparavit? Illa nobis pretiosa sunt quæ rara, quæ non vulgaria, ut aurum, & argentum, gemmæ, & uniones. Pretiosa itaque quæ rara, pretiosissima quæ angularia, & unica; copia depretiat, raritas attollit. Multa multi de hoc arguento. Consule nostrum Cerdam ad librum Tertullian. de habitu muliebri cap. 7. & nostrum Mendozam ad illa verba lib. 1. Reg. cap. 3. 1. Sermo Domini erat pretiosus. Hebraicæ rarus, absconditus. Si hæc ita habent, quo in pretio, dic amabo, habendi

P. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.

Martyres sunt, cum eorum numerus ita sit ingens, ut arenae numerositatem videatur æquare; cum illorum sanguis adeò sit abunde profus, sicut solet aqua effundi? Effeci supra toto lib. 2. eximiam esse martyrii, & Martyrum dignitatem, inæstimabilem eorum gloriam, & titulum; infinitam mensuram, triumphum, immensam sublimitatem, pretiosam claram charam gloriolam eorum necem: ut loquuntur ibi Ecclesiæ Patres. Addo, ita esse ingens martyrii opus, tantique pretiū, ut nihil deroget Martyrum numerositas, uniuscuiusque aestimationi: sed verissime & bellissime in munere hoc pretiosissimo ad sociari inter se, & pretium immensum, & immensum numerum. Pretiosissimi Martyres sunt, & numerosissimi: ut martyrium, quia pretiosum, magni aestimetur; & quia frequens, & vulgare, studiosè appetitur, & exquiratur.

1170 In primis, de Ecclesia suorum Martyrum sanguine purpurata, & columnæ ad instar per incredibilem patientiam, & fortitudinem admirabilem stabilita, & obfirmata exposuit non semel in superioribus illud Ps. 44. 10. *Ps. 44. 10:* *Astitit regina à dextris tuis in vestitu purpureo, etc.* Expende modo quod de illa subtextit purpureus Vates: *Omnis gloria ejus filia Regis ab intus in fibris aureis circumamicta varietatibus.* Pro, ab intus, veritas ex Hebreo cum Hieronymo, intrinsecus. Vertunt *S. Hieron.* ali ex proprietate vocis originalis ab *occultis, a gemmis, margaritis, ab opibus, ab auro, & argento pretiosius.* S. Basil. legit ab interioribus. Hæc enim pretiosa dici solent interiora; & occulta, quia abstrusa, & recondita, vel in fundo mari, vel in terræ visceribus. Job 28. *Martyres etiainumbris, rebus pretiosissimis assimilati.*

1171 Talis est Ecclesiæ Christianæ gloria dum apparer suorum Martyrum cruce purpurea. Quid enim, rogo, margaritis, gemmis, auro, & argento pretiosius? Nihil ultra. Hæc pretiosa rebus pretiosior est Ecclesiæ gloria, quam habet ex Martyrum persecutionibus, & necesse. Augescant illi infinitè, atque inde sinenter, semper erit eorum gloria pretiosissimis rebus pretiosior, & pretii proprium infiniti, tametsi extrinsecus nullius esse pretii videantur. Sapienter admodum Augustinus nobiscum sentit præjecta verba ad Martyres referens lib. de Ser. Dom. in monte c. 5. ubi ait: *Intrinsecus esse beatitudinem nostram, sicut de anima Ecclesiastica ore prophetico dicitur: omnis gloria filia regis ab intus: nam extrinsecus maledicta, & persecutions permituntur.* Sanè tot extant in Ecclesia Christiana pretiosissima margarita, quot sanguinis guttas è Martyrum corporibus, Thre. 4. 1. *Dispersi sunt lapides sanctuariorum in capite omnium platearum.* LXX. *Lapides sancti, cum intuitu ad lapides rationalis.* Chaldaeus vertit; *effuse sunt margarita sanctæ.* Ghalda. Magna offenditur margaritarum effusio, quæ nihil detrahant singularum pretio. Sermo est vel de Josiæ Regis, vel de Sacerdotum, Levitarum, & aliorum civium seniorum fusco sanguine, quos hostile ferrum trucidavit pietatis ergo. Hebrei putant margaritas, five gemmas nominari guttas sanguinis de vulnere Josiæ defluentes, quas Jeremias in templo religiosè custodivit, & Babylonici hostes contumeliosè dissiparunt. Jure potior gemmas margaritasque appellaveris nostros Martym cruentum, & sanguinis guttas.

S. Augusta

F f tas;

tas; a quibus verè omnimoda Ecclesiae gloria, & magnificentia.

^{Can. 1. 10.} 1172 Idcirco ei conceditur à divino spiritu pro colli ornamento torques five catena dives æquè atque elegans, linea nempe uniuersum pretiosissimum. Cant. 1. 10. Murenas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Hebraem vocem thorim Rabbini vertunt, margaritas filo aureo colligatas. R. David, gemmas, aut margaritas conjunctas, & ordinatas. Vulgo Hisp. sunt, saria de perlas. Alii volunt illam vocem in Syra Chaldea lingua significare fila margaritarum perforatarum. Collari hoc Martyres designari, rectè arbitrantur Philo Carp. eorumdemque plagias pro Christo acceptas, & fangi nem fulum. Qua etiam ratione S. Chrysoft. ro. 5. Hom. 5. ad popul. Antioch. dixit Jobi vulnera margaritis utiliora; ulcera gemmis omnibus cariora. Et tom. 3. fine Ser. de Juventino, & Maximo Martyribus, Martyres vocat thesaurem Ecclesie; novas, & veteres habentes margaritas, & una omnium est gratia. De margaritis Plinius scribit lib. 9. cap. 35. Singularis gratia est, margarita clara luce illustrata intus rubescere, ac veluti animam habere sanguineam. Tot itaque margaritas rubefcentes, & sanguineas Christiana Ecclesia habet pro divite, & splendido ornamento, quot illam Martyres exornant; quin horum numerositas quicquam deroger eorum pretio. Cursim observo ex Philostrato lib. 11. in vita Apoll. c. ultimo; Ostreum si stylo traiciatur, lanem emittente, quae excerta laterculo concrescit in margaritas. Ostreum pretiosissimum, Martyr est; stylus piscatoris, gladius carnificis; sanies, sanguis: margarita, decora Martyrum, & accepta pro Dei gloriâ vulnera. Semper igitur Ecclesiae Martyres, summi pretii margaritæ erunt, quantunvis augescant.

^{Plini.} 1172 Hinc pius Vates, eximus Martyrum aestimator Ps. 115. 15. Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus. Pro pretiosa, Hebraicè est, jacer, id est, honorata, honorabilis, clara, gloriosa, rara, neque omnibus obvia. Sermo est, juxta communem Patrum mentem, de Martyribus mortem pro Christo oppotentibus. Unde Chaldeus legit: Honorifica coram Deo mors, qua insertur Sanctis ejus. Joannes Campensis; Gravate Dominus, nec temere occidi sinet quemquam Sanctorum suorum. R. Stephanus, & Vatablus loqui Davidem putant de morte violenta, quæ Justis infertur. Hæc ita cum sint; qua ratione Martyrum mors dicitur pretiosa & rara, cùm tot Martyres efficerit, in quibus pretium suum multipartitum disposuit? Quomodo rara, quæ tam obvia est, tamque multiplex in multis? Nonne semper abundantia contumeliosa? Sanè ita est pretiosum martyri opus, ac si esset rara, & unicum: ita est multiplex, ut multiplicitas pretiositat non obstat. Ideò S. Basilius Homiliâ quâdam in hunc Psalm. moneret egregie: Nihil est quod cunctemini, o homines, illusione hoc, & honestum adire certamen, neu mortem perhorrete. Sanè lapilli quidam floridis interspersi & sublucientes coloribus nominari solent pretiosi ab ipsis divitiarum bellonibus: re autem vera pretiosa est mors Sanctorum ejus; cum videlicet anima, duris pro pietate agonibus jam exantratis probata, insignita corona justitiae, perque hæc omnia admirabili decore virtutis

<sup>Ita est pretiosa Deo
Martyrum mors, ac si
esset rara.
Chalde.
Campe.</sup>

S. Basili.

interlucens Domino suo se presentaverit lapidi omni pretioso longe rutilantior, &c. Cernis Martyrum mortem omni esse lapide pretioso pretiosiore, quin multiplicitas pretium operis immunit? Sed quid est, Martyrum mortem esse pretiosam & raram in conspectu Domini? Tanti videlicet à Deo rerum æstimatore optimo eam haberi, ut singulorum Martyrum (est si innumerabilium) mortem pretio proprii cruxis emerit infinito. Sic s. Augustinus. <sup>Emit eam
Christus
precio sui
sanguinis.</sup> Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus: emit eam sanguine suo, quem prior fudit pro salute servorum, ne pronome Domini servi fundere dubitarent. Expende quanti vel unam Martyrum mortem habuerit; ut pro illa ipse subeunda impendat pretiosissima quæque. Huc enim spectant illa apud Matth. 13. 46. verba, quibus se ipsum componit cum negotiatore illo quærente Bonas margaritas, inventâ unâ pretiosâ. <sup>Vel unus
Martyr
summo in
precio est
Deo.</sup> Abiit, & vendit omnia, quæ habuit, & emit eam. Certè pretiosissima haec margarita, Crucis martyrium est, ignominiae, dolores, plaga, sanguinis effusio, & mors ipsa, quam ipse pertulit. Ut enim eleganter S. Leo Serm. 3. ^{s. Leo.} de Passio. cap. 4. Venerai in hunc mundum dives, atque misericors negotiator cœli; & commutatione mirabiliter interat commercium salutare, nostra accipens, et sua tribuens, pro contumeliis honorem, pro doloribus salutem, pro morte dans vitam. Accepit Christus ab hominibus dolores, cruciamenta, probra, Crucis martyrium; quod tanti habuit, ut pro illos nos accipiamus honorem, salutem, vitam; & quod plus est, ipsam mortem non jam vulgarem, & Adami propriam, sed pretiosam, sed raram, sed divinam, qualis est uniuscujusque Martyris mors. Quid pretiosius?

1173 Est etiam opportunitus locus ex Ps. 138. ^a 133. 17. quem suprà ad Martyrum numerositatem retulimus cum Ecclesiæ Doctoribus. <sup>Nimis pre-
tiosi [Marty-
rii] res, tamè si
innumer.</sup> Mibi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum. <sup>Persecuto-
res, id est, ex-
æctores, vin-
dices.</sup> Diminuero eos, et super arenam multiplicabuntur. Hebraicè est, nimis pretiosi, seu nimis rari. Ecclesiæ Martyres pretiosos mirum in modum esse ait; & eorum summam propè infinitam. Utrumque conjunxit, & martyrum, Martyrumque pretium eximium, & immensam numerositatem: pretiosi tantoper extant, ac si essent rari; quin ulla ratione ingens numerus pretiositati detrahatur quidpiam. Observavit hoc sapienter S. Gregor. S. Gregor. Magn. Homil. 27. in Evangelia; ubi Psalmi verba premens: Sed nè puteatis, inquit, quod sic magni, forsitan pauci sunt, subjunxit; diminuero eos, et super arenam multiplicabuntur. Torum mundum fratres aspice; Martyribus plenus est. Quasi dicat, non ideo pauci existunt, quia pretiosi sunt; sed cum pretiosi sunt, in immensum multiplicantur, abique ulli pretiositatis dispendio. Sicut arenam maris, & stellas cœli, Martyres esse suprà statuimus. Arenas maris rectè ad Martyrum numerositatem referas; cui affonet stellarum dignitas splendidissima, & ingens pretium.

Persecutionibus. Cap. VIII.

339

D E

ECCLESIA

Persecutionibus generatim.

CAPUT VIII.

Aperitur persecutionis, & persecutoris notio, & quidditas, perfectos Martyres efficiuntis.

1174 ^b Nprimis vocabulis persecutionis, & persecutoris tantisper insistendo; persecutor, & persecutor dicuntur à verbo persecuor, id est, ad extremum usque sequor. A cuius verbi variis significationibus abstineo, videndis apud Brissonium de verborum, quæ ad jus pertinent, significatione lib. 14. Illa ad rem nostram plausibilis; persecuor idem esse quod inseguiri, sequi infectando, diversandoque, quod vindictæ, & excidii executionem præ se fert. Unde S. August. lib. 1. de Ser. Domini in monte c. 5. Persequi est vim inferre, vel insidiis appetere. Et L. 44. de acquire. domi. Fera bestia eo usq[ue]nostra videatur donec eam persequamur. Et L. 27. D. de furt. Bestiarum fugientium persecutor dicitur. l. 5. D. de adquir. rer. Dom.

S. August.

Bude.

Persecuto-
res, id est,
exæctores,
vindices.

PRO. 13. 21.

1175 Neque hinc sine notatricula abeat, quod observavi ex Budæo in annotatio. reliquis ad Pandectas fol. mihi 340. Persecutores nempe esse, quos Graeci dicunt ultores, vindices; quorum munus est iudicio experiri contra eos, qui aurum, vel argentum, vel pecuniam reipublice debent, vel iudicio, si non solvent, damnare. In quo sensu potest accipi verbum persecuor Proverb. 13. 21. Peccatores persecutur malum, & justis retribuunt bona. Sensu est, exactores, & persecutores bona peccatorum direpturos, divitiasque eorum ad iustos transferendas, quibus Deus bona multiplicat: persecutur, & assequetur illos suorum scelerum supplicium, præsentissimè instabit poena. Hinc nomine persecutio dicta sunt ipsa exacta vestigalia: quod nomen celebre fuit tota Asia, & Palæstina, Christi Domini temporibus, cum Romano Imperio subditâ erat tota illa regio, & ejus legibus gubernata, ut vix aliud quam leges Romanæ per id tempus audirentur. Vide Marci 10. 30. Et sorores, & filios, & agros cum persecutoribus. Hæc cursim notavi, ut appareat hinc persecutores Ecclesiæ, & persecutions, Dei esse veluti exactores, & exactiones, quibus aurum & argentum, pecuniamque omnem, id est, sanguinem, & vitam expostulat, quam ex justitia Deo creatori, & redemptori debemus. De quo diximus lib. 3. cap. 2. ubi de Martyrum justitia.

1176 Deinde persecutio duplex est; altera mala, altera bona: de quibus S. Augustin. tom. 2. Epis. 50. Est persecutio injusta, quam faciunt impii Ecclesiæ Christi; & est justa persecutio, quam faciunt impii Ecclesiæ Christi. Ista beatissima est, quæ persecutionem patiuntur propter justitiam; illi vero miseri, qui persecutionem patiuntur propter injustitiam. Proinde ista persecutio diligendo, illi seviendo: ista corri-

P. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.

gat, illi ut evertant: ista ut revocet ab errore, illi ut præcipient in errorem. Sicut enim charitas laborat Ecclesia sic eos ab illa perditione liberare, ut eorum nemo moriatur, sic eorum laborat furor, nos occidere, ut sue crudelitatis pascant libidinem. Adhibet eandem distinctionem S. Ambro. Ser. 11. in Psal. 118. S. Ambro. premens illa Regii Vatis, Injusti persecuti sunt me; adiuta me.

1177 Rufus possunt persecutio, & persecutor, spectato vocum cortice, latè accipi, & curiosi, & mystice pro internis persecutoribus, & persecutoris acceptio.

1178 Præterea observo bonis cum Theologis non eum tantum persecutorem esse, qui Christiano mortem infert, vel obruncat eum nomine quod Chrillianus sit; sed quisquis Christianum exagiatur, quia Christianus est, aut quia aliquid, quod ad Christi doctrinam pertinet, profiteatur, quibuscunque tandem modis ea hominis prout Christiani exigitatio perficiatur. Unde persecutio voce comprehendi solet omnis vexatio: ut comprehendit S. August. tom. 4. S. August. lib. 1. de Sermo. Domi. in monte cap. premens illud Matth. 5. 12. Persecuti sunt Prophetas, his verbis: persecutionem generaliter posuit, & in maledictis, & in dilaceratione fama.

1179 Nihilominus tamen sermo nobis est, quod præsens attinet institutum, de persecutio, & persecutor stricto modo; de iis nempe, qui Ecclesiæ fideles divexit mortem re ipsa inferendo in fidei odium. Quæ persecutio, & persecutoris acceptio clarior est, & vulgarior, quam ut probatione indigat. Tria hic poterant in questionem vocari ad illustrandam propriam hanc persecutio, & persecutoris notionem, ac velut quidditatem. Primum, an sit omnino necessarium, ut persecutor alius sit à Martyre: constat enim plures extitisse Martyres, qui subito ipsi abjecerunt se in aquas, insiluerunt in ignes, vel confoderunt se se, vel aliter mortem sibi conciverunt: de quibus Ecclesiastica tabulae 24. Augusti, Baro. anno Christi 309. & Espenæus lib. 4. de conti. c. 14. & 15. Sed dicendum, necessarium omnino esse, ut persecutor alius sit à Martyre, ut Theologi communiter flatuunt, & rectè probant. Illi vero Martyres, qui sibi mortem confiscare videntur, id fecere non absque interno divini Spiritus impulsu, interim infantibus, & mortem inferre paratis Tyrannis; à quibus mors illata censenda est: atque adeo in eo eventu persecutor à patiente alius est; Deinde dubitari potest, an necesse sit, ut persecutor mortem inferat saltum in necessaria ejus causa; ita ut non censeatur proprium martyrium quantavis præcesserint tormenta, ni mors re ipsa inferatur. Affirmant nonnulli,

D E

S. August.
Duplex per-
secutio, bona,
& mala.

F f 2 nulli,